

MÁLTEIGURIN

Pavnar og leys

Eyðkent fyrri føroyskan málpolitikk hevur altíð verið eini sjáldsom evni til ikki at vilja víðurkenna nútíðarveruleikan, soleiðis sum hann er.

Hetta sæst t.d. í føroyskum orðabókum, sum yðja í orðum frá einari bóndamentan, sum langt síðani er farin í søguna, meðan nógv nútíðarfyrbrigði verða úthýst. Nú tá slupporðini eru um at fara úr málinum, verða tey so smátt víðurkend av okkara ráðandi málpolitikki (tá so sanniliga ikki øll, allir sjómenn áttu t.d. at vitað, at einki eitur le og luv á føroyskum, tað er bara nakað, teir billa sær inn).

Men eitt nú trolorðini eru slett ikki sloppin upp í part enn og sleppa helst ikki, fyrr enn tey gerast søgulig og avoidað.

Mann kann hyggja so galið, mann vil, í orðabókum eftir t.d. *koddendi* og *bellur*. Tey eru ikki til á føroyskum, skulu vit trúgva okkara lærdu málfreðingum. Hóast orðini hava verið brúkt av føroyskum trolmonnum í nakrar mansaldrar og hjá nógvum føroyingum munnu vera væl minni eksotisk enn nógv orð, ið hava samband við seyð.

Flestu av hesum orðum munnu vera komin úr eingilskum. Og eftir øllum at døma aloftast beinleiðis frá eingilskum ella skotskum trolaramonnum og ikki úr skriftmáli. Tey hava sjáldan ella aldri verið at sæð á skrift í føroyskum, og hetta gevur at bita, tá vit skulu skriva tey. Og orðabókurnar, sum áttu at hjálpt okkum, siga einki um, hvat tær halda, um vit t.d. skulu skriva *bridle*, soleiðis sum orðið verður skrivað á eingilskum, ella vit skulu «føroyska» tað til *breitil*, soleiðis sum nógvir føroyingar gera, sum ikki vita av, at orðið ikki er til á føroyskum.

Og upprunin er ikki altíð líka lættur at gita. Fyrstu ferð, ein trolmaður vísti mær »leysini«, helt eg okkurt vera galið, tí *leysini* eru nettup ikki leys. Men so dagði fyrri mær, at hetta einki petti hevur við tað føroyska *leysur* at gera, hetta er tað eingiliska orðið *lace* í einum serligum týðningi!

Ella tak t.d. orðið *pavnur* (sum ikki bara finst á trolarum, tað skal sigast). Hvaðani er hetta lagna orðið komið? Man tað ikki vera eingilskt, hóast vit mær vitandi einki eingilskt orð, ið líkist hesum, finna við hesum týðningi í dag?

Eg havi ein varhuga av, at hetta er ein skotsk ella norðureingilsk úttala av orðinum *pond* (hylur, dammur), sum á føroyskum er blivið til *pavnur*. Men kanska fari eg skeivur? Onkur trolmaður veit kanska betur.

JÁS

Úr Orðafari:

»LETUR TIL«

Vit føroyingar gera nógv meir av at tosa og skriva danskt í »føroyskum búna«, enn vit vita av. Henda at vísa seg meinaleysa máliskan »tað letur til« er ramdonsk. *Lader til eitur tað á donskum.* Á føroyskum kunnu vit orða hetta við t.d. *tað rykist, tað sýnist ella tað er líkt til.* Tað lítilátna orðið *munna* er heldur ikki óhent í hesum føri. »Tað letur til«, at hann kemur skjótt kunnu vit siga t.d. soleiðis: »Hann man fara at vera skjótur«. Hetta »letur til« er ikki neyðsynt at lívga. Málrákt er tíðum ein spurningur um at hava hógv og velja og vraka.

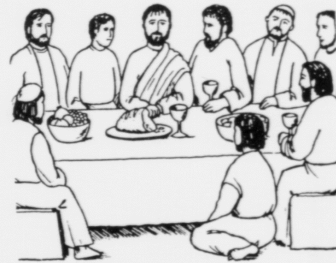
Páskir (2)

Seinast lærdu vit um, hvussu Jesus Pálma-sunnudag reið inn á einum... ja, royndu tit at seta pettini saman í seinasta Sádnum, so myndin bleiv eitt lítult fitt esil.

Nakrar dagar eftir hetta, tá ið komið var til hósadag, sum vit kalla Skirishósadag, tá var tað, at Jesus beyð lærusveinum Sínum at gera páskalambið til, og teir saman ofraðu eitt lamb, og hildu máltíð, soleiðis sum fyriskipað varð í lógini.

So tá ið kvöldið var komið, fór Jesus út á Oljufjallið og hevði lærusveinar Sínar við Sær.

Tá ið Hann kom til garðin, ið kallaðist Getsemane, fór Hann inn har at biðja til Sín Faðir, og fekk styrki at gera tann gerning, Hann sjálvvilligur valdi og kom at gera - at doyggja fyrri okkara synd á Golgata.

BBC

Leygardagur 5. mars

- 0.15 World Service News
- 0.25 Newsnight
- 1.00-8.00 World Service News every full hour
- 1.25 Business Matters: »A Contract in Spain«
- 2.25 Newsnight
- 3.25 Kilroy: »Protecting Emergency Services«
- 4.25 East 1:10
- 5.25 The Clothes Show
- 6.25 Business Matters: »A Contract in Spain«
- 7.25 The Late Show
- 8.25 Public Eye
- 9.00 Chucklevision: »Mind over Marrow«
- 9.20 Bits: »Ancient British Bits«
- 9.35 Mud 1:7
- 10.00 Blue Peter
- 10.25 Grange Hill
- 10.50 The O-Zone
- 11.00 Top of the Pops
- 11.30 Tomorrow's World
- 12.00 Top Gear
- 12.30 A Question of Sport
- 13.00 Building Sites USA: »Los Angeles Airport«
- 13.10 World Bowls Highlights
- 14.40 Five Nations Rugby Union: »Ireland-Scotland« - live from Dublin
- 16.15 Healthfile
- 16.20 Great Railway Journey's: »St. Petersburg to Tashkent«
- 17.15 News from London
- 17.30 World News Week
- 18.00 Football Results
- 18.05 A Song for Europe Preview 14
- 18.15 Wildlife: »Blubber Lovers«

- 18.45 Noel's House Party
- 19.45 Big Break
- 20.15 Do the right Thing 1:6
- 21.00 Birds of a Feather: »Belongings«
- 21.30 Love Hurts: »Drawing the Line« 8:10
- 22.20 Red Dwarf: »Better than Life« 2:6
- 22.50 Sport '94
- 23.35 Later... with Jools Holland 6:10

Sunnudagur 6. mars

- 0.30 The Late Show
- 1.00-7.00 World Service News every full hour
- 1.25 India Business Report
- 2.25 The Clothes Show
- 3.25 Kilroy: »Sacrifices for Love«
- 4.25 Film '94
- 5.25 India Business Report
- 6.25 East 1:10
- 7.25 The Late Show
- 8.00 Newsround Extra: »Thailand's Working Elephants«
- 8.15 Breakfast with Frost
- 9.15 Playdays
- 9.35 Sick as a Parrot
- 9.50 Sloggers 6:6
- 10.15 Blue Peter
- 10.40 Grange Hill
- 11.05 Hanger 175:10
- 11.30 Country File
- 11.55 Songs of Praise: »Skye«
- 12.30 World News Week
- 13.00 News from London
- 13.05 On the Record
- 14.00 Eastenders Omnibus
- 15.00 Crufts: »World of Dogs« 1:5
- 15.35 Holiday
- 16.05 Rough Guide to Careers 1:6
- 16.35 The Clothes Show

- 17.00 Antiques Roadshow: »Motherwell«
- 17.45 Reportage: »Money«
- 18.25 Living Soap
- 18.55 News from London
- 19.10 Wildlife: »The Storm Troop«
- 19.40 House of Eliott 8:10
- 20.35 Between the Lines: »The only good Copper«
- 21.25 Auction: »Wheels of Fortune« 5:6
- 21.55 Heart of the Matter 6:6
- 22.30 The Late Show
- 23.00 World Service News
- 23.25 World Business Report

Mánadagur 7. mars

- 0.00-5.00 World Service News every full hour
- 0.25 The Money Programme
- 0.00-5.00 World Service News every full hour
- 1.25 World Business Report
- 2.25 On the Record
- 3.25 The Money Programme
- 4.25 Public Eye
- 5.25 The Money Programme
- 6.00 Business Breakfast
- 7.00 Breakfast News from London
- 9.05 Kilroy
- 9.45 Newshound
- 10.00-12.00 News from London every full hour
- 10.05 Playdays
- 10.30-12.15 Good Morning with Anne and Nick
- 12.15 Pebble Mill
- 12.55 World Weather
- 13.00 One O'Clock News
- 13.30 First Sight
- 14.00 World Service News

Vegleiðingarskriv nr. 53 fyrri 1993

Vegleiðingarskriv nr. 53 fyrri 1993 (VLS 93), sum Líkningaráð Føroya gevur út, er komið.

VLS 93, sum er 240 síður til støddar, er at fáa í bókabúðunum og á øllum økjum hjá Toll- og Skattstovu Føroya.

Útsøluþrúsurin er 110 kr. eintakið.

Toll- og Skattstova
Føroya